№ 7 Յունուարի 24 (Փետրվարի 5) 1879 Յունուարի 24 (Փետրվարի 5) № 7

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 րուբլ, կէս տարվանը 6 րուբլ։

Յայտարարութիւնները գրվում են միմիայն Խմբագրատան մէջ։

Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի
Тифлисъ. Редакція „Мшакъ"

ՄՇԱԿ

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (Բացի կիրակի և տօն օրերից)։

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով

Յայտարարութիւնների համար վճարվում են իւրաքանչիւր տողին 3 կոպէկ

„ՄՇԱԿ"

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

1879 թւին

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԻ ԱՄԵՆ ՕՐ, բացի տօն և տօներին հետևեալ օրերից։

Լրագրի գիրքը և պրոգրամման նոյն են մնում։ Մենք տալու ենք ԱՄՍԱԿԱՆ ՀԱՒԵԼՈՒԱԾ։ «ՄՇԱԿԻ» տարեկան գինը 10 րուբլ է, կէս տարվանը 6 րուբլ։ Գրվել կարելի է ՄԻԱՅՆ ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՆ մէջ։

ԱՌԱՆՁԻՆ ՀԱՄԱՐՆԵՐԸ ծախվում են 5 կոպէկով հատը։

Օտար քաղաքներից պէտք է դիմել հետևեալ հասցէով՝ ТИФЛИСЪ Редакція «Мшакъ».

Խմբագիր—Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մի նոր գործ.—Ներքին տեսութիւն. Նամակ Խմբագրին. Ներքին լուրեր.—Արտաքին տեսութիւն. «Голосъ»-ի թղթակցութիւնը հայերի մասին. [illegible]. Նամակ Պետերբուրգից.—Մշակի հեռագիրներ.—Յայտարարութիւններ.—Ֆելիետոն.

ՄԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾ

Ընթերցողը կը գտնի «Մշակի» ներկայ համարի մէջ մի լուր, որ այս մեծ պասին Թիֆլիսի հայ երիտասարդների մի խումբ գիտաւորութիւն ունի կազմել մի շրջան այլ և այլ առարկաների վրա հայերէն լեզուով հրապարակական դասախօսութիւններ կարդալու համար։

Չէ կարելի չը համակրել երիտասարդների այդ գիտաւորութեանը, որովհետև հրապարակական դասը լուսաւորութիւնը հասարակութեան մէջ տարածելու նոյնպէս ամենազօրեղ միջոցներից մինն է, ինչպէս ուսումնարանը, լրագրութիւնը և թատրոնը։

Մենք միշտ յայտնել ենք այն միտքը, որ թատրոնը, լրագրութիւնը և հրապարակական դասախօսութիւնը հասակ առածների համար ուսումնարան է։

Մենք աւելորդ ենք համարում խօսել այն բանի վրա թէ որքան նշանակութիւն պէտք է ունենան հայերէն հրապարակական դասախօսութիւնները ժողովրդի մէջ մայրենի լեզու տարածելու համար։ Մենք կը նայենք այդ գործի վրա միայն կրթողական կէտից։

Կենդանի խօսքը միշտ աւելի ազդող է քան թէ տպած գիրքը, լրագիրը կամ ամսագիրը։ Բայց առանձին կան շատերը հայերի մէջ, որոնք շատ գեղեցիկ են հասկանում հայերէն, նոյնիսկ միմեանց անգամ խօսում են մայրենի լեզուով, բայց կարդալ չը գիտեն։ Այդպիսիների համար կենդանի խօսքը, հրապարակական դասը կը փոխարինէ լրագրի կամ գրքի ընթերցանութիւնը, որ շատերի համար անմատչելի է, որովհետև նրանք կարդալ և գրել չը գիտեն։

Արդեն, եթէ այդպէս է, դասախօսութիւնները չափազանց ժողովրդական պէտք է լինեն, կասեն մեզ, որովհետև հայերէն խօսող, բայց հայերէն կարդալ գրել չիմացող մեր ժողովրդի ստորին դասակարգը, անկիրթ է։

Դա ճիշդ է։ Հայերէն կարդալ գրել չիմացողը, բայց հայոց խօսած լեզու հասկացողը նոյնպէս և մեր միջին և բարձր դասակարգի մի մասն է....

Բայց ի՞նչ կարող է սովորել մեր բարձր դասակարգը մեր երիտասարդ դասախօսներից, կը հարցնեն մեզ։ Այն բանը կը սովորեն նրանք, կը պատասխանենք մենք, ինչ որ սովորեցին բանի մի տարի սրանից առաջ Կրուժօկում ռուսաց լեզուով դասախօսներից, ինչ որ սովորեցին և սովորում են մեր լրագրութիւնից....

Ի հարկէ դասախօսութիւնները պէտք է ժողովրդական լինեն, բայց նրանք բոլորովին հարկաւորութիւն չունեն չափից դուրս ժողովրդական լինելու։

Գիտութիւն ստացած մարդիկ մենք էլ նոյնպէս ունենք, որքան ուզէք հասարակութիւնը։ Բայց պէտք է, ի հարկէ, խիստ ընտրութիւն անել դասախօսելու առարկաների մէջ։

Մեր կարծիքով ամենից շատ հետաքրքրում են հայերին հետևեալ նիւթերը՝ հայոց գրականութիւնը, բժշկականութիւնը և առողջապահութիւնը, տնտեսական և ուսումնարանական հարցերը։

Հարկաւոր է նոյնպէս որ շրջանը կազմող երիտասարդների մէջ լինի կատարեալ համերաշխութիւն, որովհետև նրանք պէտք է կազմեն մի տեսակ մասնաժողով կամ խմբագրութիւն, ուրեմն այդ տեսակ ընդհանուր գործ չեն կարող աջողութեամբ առաջ տանել հակառակ, միմեանց հակառակ ոգիները, միմեանց մէջ տարբեր կարծիքներ, համակրանքներ և հայեացքներ ունեցող անձինք։

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

Վլադիկավկազ, 3 յունվարի

Այսն ժամանակ հայ. [illegible] ներկայութիւն, [illegible] է այնտեղ Թիֆլիսի [illegible] հայերի ներկայ անհրաժեշտ [illegible] ընթերցարան և այդ նպատակի համար [illegible] համարում է Հայաստանում [illegible]։ Որովհետև այդ նպատակի [illegible] և իրագործելու համար [illegible] կարելի է [illegible]

[illegible] ընկերութիւնը, [illegible] ամենքն էլ յանկութիւն են յայտնում [illegible] ընկերութեանը, [illegible] գտնում [illegible]։ [illegible]

Մ. Տէր-Գէորգեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լսում ենք որ ԹԻՖԼԻՍԻ հայ երիտասարդների մի խումբ գիտաւորութիւն ունի այս մեծ պասին, [illegible] մէջ հրապարակական դասախօսութիւններ կարդալ հայերէն լեզուով։ Ակնյայտ է [illegible] երիտասարդներին։ Ասում են որ դասախօսութիւնների նպատակը բարեգործական է։

—

«Մշակի» խմբագիր, Գրիգոր Արծրունի, գիտաւորութիւն ունի ներկայ տարվայ ընթացքում [illegible] Ախալցխա, Ալեքսանդրապօլ, Երևան, Արդվին, Վլադիկավկազ, Շուշի, Շամախի, Բաքու, Դերբենդ, և իւրաքանչիւր քաղաքում մի մի հրապարակական դասախօսութիւն կարդալ հայերէն լեզուով, այլ և այլ առարկաների։ Ի հարկէ դասախօսութիւնները [illegible] գրված և